KRAJOWA IZBA
RADCÓW PRAWNYCH

OŚRODEK BADAŃ, STUDIÓW I LEGISLACJI KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

Warszawa, dnia 4 maja 2026 r.

Stanowisko Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji
Krajowej Rady Radców Prawnych
w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie korporacyjnych ram prawnych 28. systemu prawnego – „EU INC."
COM(2026) 321 final, 2026/0074 (COD)

W dniu 18 marca 2026 r. Komisja Europejska opublikowała wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego korporacyjne ramy prawne 28. systemu prawnego, wprowadzające nową formę prawną EU Inc. Projekt stanowi jedną z najambitniejszych reform europejskiego prawa spółek w historii integracji europejskiej.

Przedłożony projekt zasługuje na zasadniczo pozytywną ocenę z perspektywy długoterminowych interesów polskich przedsiębiorców, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw innowacyjnych. Inicjatywa wpisuje się w priorytety Kompasu Konkurencyjności UE i zmierza do usunięcia realnych barier strukturalnych rynku wewnętrznego.

Jednocześnie projekt budzi szereg istotnych wątpliwości o charakterze prawnym, regulacyjnym i praktycznym, które zostaną omówione poniżej.

Projekt przewiduje wprowadzenie do porządków prawnych wszystkich 27 państw członkowskich nowej, zharmonizowanej formy prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – EU Inc. Ta opcjonalna, ogólnounijna struktura korporacyjna funkcjonuje równolegle (nie zastępując) 27 systemów krajowych i ma na celu ułatwienie zakładania, rozszerzania działalności i pozyskiwania kapitału na jednolitym rynku UE. Opcjonalność formy jest kluczową zaletą projektu. Przedsiębiorcy zachowują swobodę wyboru między istniejącymi formami krajowymi a EU Inc., co wyklucza ryzyko

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

przymusowej harmonizacji prawa spółek i pozwala na naturalną weryfikację rynkową atrakcyjności nowej formy. Z perspektywy Polski, gdzie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest dominującą formą prowadzenia działalności, wprowadzenie EU Inc. stworzy faktyczną alternatywę dla przedsiębiorców planujących działalność transgraniczną.

Do istotnych wad proponowanej regulacji należy zaliczyć pozostawienie znacznej przestrzeni dla prawa krajowego w kwestiach nieuregulowanych rozporządzeniem (art. 4 ust. 2), co może prowadzić do faktycznego zróżnicowania warunków funkcjonowania spółek EU Inc. w poszczególnych państwach członkowskich. Niezbędne jest precyzyjne określenie zakresu spraw podlegających wyłącznie prawu rozporządzenia oraz listy kwestii, do których odsyłane będzie prawo krajowe, w celu uniknięcia nowej fragmentacji.

Projekt przewiduje obowiązkowe stosowanie procedur wyłącznie cyfrowych w całym cyklu życia spółki EU Inc. (art. 10). Parametry procedury przyspieszonej są ambitne i odpowiadają rzeczywistym potrzebom innowacyjnych przedsiębiorstw. W Polsce aktualny czas rejestracji spółki z o.o. przez portal S24, choć znacznie skrócony w porównaniu z procedurą notarialną, wciąż może przekraczać 48 godzin, szczególnie gdy wymagana jest kontrola sądu rejestrowego. Termin 48 godzin dla procedury przyspieszonej może okazać się trudny do dotrzymania w Polsce ze względu na konieczność przeprowadzenia kontroli prewencyjnej, o której mowa w art. 14. Artykuł 16 ust. 2 zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, że „kontrola prewencyjna przeprowadzana zgodnie z art. 14 oraz rejestracja EU Inc. zostają zakończone w ciągu 48 godzin". W polskim systemie prawnym kontrola prewencyjna tradycyjnie należy do kompetencji notariusza lub sądu rejestrowego, co wymaga gruntownej analizy zdolności organizacyjnych tych podmiotów do realizacji nowych obowiązków w przewidzianym czasie.

Projekt nie precyzuje wystarczająco konsekwencji niedotrzymania terminu 48 godzin przez krajowy organ rejestrowy. Brak sankcji lub mechanizmu odwoławczego dla przedsiębiorcy może osłabiać praktyczną skuteczność tego przepisu.

Projekt rezygnuje z minimalnego kapitału zakładowego (art. 62 ust. 1). Spółka EU Inc. może mieć kapitał równy zero euro przez cały okres swojego istnienia. Ochrona

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

wierzycieli opiera się wyłącznie na teście bilansowym i wypłacalności regulujących wszelkie wypłaty na rzecz udziałowców (art. 72).

Projekt przewiduje również udziały bez wartości nominalnej jako rozwiązanie domyślne (art. 61). Zniesienie minimalnego wymogu kapitałowego jest zgodne z aktualną tendencją legislacyjną w Europie i odpowiada realiom finansowania innowacyjnych przedsiębiorstw, gdzie wartość spółki opiera się na zasobach niematerialnych (własność intelektualna, know-how, algorytmy), a nie na majątku trwałym.

System ochrony wierzycieli oparty wyłącznie na testach bilansowym i wypłacalności jest rozwiązaniem stosunkowo nowym dla polskiego systemu prawnego, który tradycyjnie opiera się na instytucji kapitału zakładowego jako gwarancji dla wierzycieli.

Projekt dopuszcza wkłady niepieniężne w formie pracy i usług (art. 64 ust. 2 w zw. z art. 65). Rozwiązanie to, choć korzystne dla tworzenia spółek przez specjalistów wnoszących know-how, może stwarzać ryzyko zawyżania wartości wkładów i wymaga jasnych mechanizmów weryfikacji.

Projekt przewiduje opcjonalny unijny plan opcji na udziały dla pracowników (EU-ESO, art. 78–79). EU Inc. wprowadza dobrowolny, ogólnounijny plan opcji na udziały dla pracowników. Co kluczowe, opodatkowanie dochodu z opcji zostaje odroczone do momentu sprzedaży akcji, a nie w momencie przyznania, nabycia uprawnień ani realizacji opcji.

Przepisy podatkowe dotyczące EU-ESO (art. 79) harmonizują wyłącznie moment powstania obowiązku podatkowego, pozostawiając państwom członkowskim swobodę w zakresie kwalifikacji i stawek opodatkowania uzyskanego dochodu. Może to prowadzić do sytuacji, w której ta sama operacja skutkuje bardzo różnym obciążeniem podatkowym w zależności od kraju rezydencji pracownika – co negatywnie wpływa na pewność prawa w sytuacjach transgranicznych.

Wprowadzenie EU Inc. do polskiego porządku prawnego nie wymaga formalnej nowelizacji Kodeksu spółek handlowych, jednak konieczne będzie przyjęcie przepisów krajowych określających: właściwą krajową formę prawną odpowiednika EU Inc. do celów art. 4 ust. 3 (odesłanie do prawa krajowego), właściwy organ rejestrowy i tryb

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

przeprowadzania kontroli prewencyjnej (art. 14), sankcje za naruszenia obowiązków informacyjnych spółek EU Inc. (art. 106) oraz sądy lub organy właściwe do rozstrzygania sporów z udziałem spółek EU Inc. (motyw 81).

Wymóg używania oznaczenia „EU Inc." w nazwie spółki w niezmienionej postaci (bez tłumaczenia) jest zrozumiały z perspektywy rozpoznawalności marki. Jednak w polskim obiegu prawnym oznaczenie „Inc." (skrót od ang. „Incorporated") jest nieznane i może być mylące dla krajowych kontrahentów.

Mechanizm weryfikacji osób objętych zakazem pełnienia funkcji członka zarządu w innych państwach członkowskich jest rozwiązaniem pożądanym, wzmacniającym bezpieczeństwo obrotu. Należy jednak zapewnić, by polska baza danych dotyczących takich zakazów była kompatybilna technicznie i aktualna.

Projekt zobowiązuje każde państwo członkowskie do utworzenia i utrzymywania co najmniej jednej platformy aukcji elektronicznych do sprzedaży aktywów masy upadłości (termin: 24 miesiące od wejścia rozporządzenia w życie). W Polsce istnieją już pewne elektroniczne formy przetargów w postępowaniach upadłościowych, jednak wymaga zbadania, czy spełniają standardy techniczne wymagane przez projekt rozporządzenia i system wzajemnego połączenia za pośrednictwem europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość"

Wnioski:

Projekt rozporządzenia COM(2026) 321 final zasługuje na popieranie co do zasady, z jednoczesnym zgłoszeniem istotnych zastrzeżeń dotyczących niektórych rozwiązań szczegółowych. Polska powinna aktywnie uczestniczyć w procesie legislacyjnym, dążąc do ulepszenia projektu w zakresie wskazanym poniżej.

Do najbardziej sugerowanych zmian czy uzupełnień projektu rozporządzenia należałoby zaliczyć konieczność wprowadzenie przepisów przejściowych umożliwiających państwom członkowskim wdrożenie rozporządzenia w ciągu 18–24 miesięcy od jego wejścia w życie, zamiast 12 miesięcy przewidzianych w projekcie.

KRAJOWA IZBA RADCÓW PRAWNYCH | ul. Powązkowska 15, 01-797 Warszawa | tel.: 22 300 86 40 | kirp@kirp.pl | NIP 5261043011

Jednocześnie należy dążyć do sprecyzowania listy spraw podlegających prawu krajowemu na podstawie art. 4 ust. 2, tak aby ograniczyć ryzyko wtórnej fragmentacji w stosowaniu EU Inc. w różnych państwach członkowskich oraz zabiegać o doprecyzowanie przepisów dotyczących EU-ESO w kierunku ujednolicenia kwalifikacji podatkowej dochodu z opcji pracowniczych jako zysku kapitałowego, co znacząco zwiększyłoby atrakcyjność tego instrumentu.

Autor stanowiska: dr Robert Obrzud